

-
1. Ģimenes kina vakars - 23 eiro
  2. Dziedošais rotātais kakūtiņš - 35 eiro
  3. Konfektes - 1 eiro
  4. Krājkašē "ZIEDOT" - 10 eiro
  5. Krājkašē sapņiem - 50 eiro
  6. Jauni flosmāsteri - 5 eiro
  7. Dāvana mammai, tetim un brālim - 15 eiro
  8. Ceļojums uz televīzijas torni - 10 eiro
  9. Kārtas labākajam draudzēnēm - 9 eiro
  10. Grāmata par feju priekšiem - 12 eiro

Tēriņu instrukcija

Šis ir viens no desmit stāstiem grāmatā “**Nauda un citas Cīruļu ģimenes lietas**”, ko Swedbank savā 200. dzimšanas dienā dāvina ģimenēm visā Latvijā.

Aizraujošie stāsti par bērnu attiecībām ar naudu un tiem pievienotie padomi būs labs palīgs vecākiem un sākumskolas skolotājiem sarunās ar bērniem, lai jau no mazotnes veidotu izpratni par šo būtisko dzīves jomu.

► Uzzini vairāk <https://blog.swedbank.lv/>

Teksts: Reinis Jansons, Evija Kropa, Simons Urbons

Ilustrācijas Lina Ribinske

Tulkojums Elīna Jaunalksne, Baltic Media

Šodien Kate ir pamodusies agrāk nekā parasti. Pat agrāk par mammu, kura Cīruļu ģimenē acis visbiežāk atver pirmā. Pat Eiro nav pamodies un guļ, šņākuļodams un sapņodams par gardākajiem cepešiem. Kate nav slima, un viņu nav pamodinājuši slikti sapņi, viņa vienkārši ir ļoti, ļoti gaidījusi šo dienu un nekādā gadījumā negrib to nogulēt. Šodien ciemos ieradīsies sen neredzētā un bērnu vienmēr tik ļoti gaidītā mīļākā tante no Kipras.

– Kad? Kad viņa atbrauks? – ierausies gultā pie mamma, ausī čukst nepacietīgā meitene.

– Ļauj pagulēt vēl dažas minūtes... – lūdz mamma.

– Kad redzēsīm Alisi? – nerimstas Kate.

– Pusdienlaikā, bet tagad ļauj vēl nedaudz pasnaust, – uzmodināta no sapņa, lūdz Maija.

Kamēr visi vēl guļ, Kate uzzīmē visskaistāko zīmējumu, kuru pasniegs tantei par visām viņai atvestajām dāvanām, – tante vienmēr prot pārsteigt. Taču laiks velkas, un, lai arī visi jau pamodušies, Alise kā nerādās, tā nerādās. Bērni jau sāk zaudēt cerību, bet durvju zvans skaidri vēsta – kāds ir ieradies.

Gustavs ar Kati skrien pie durvīm, saukdami:

– Tante, tante atbraukusi!

Durvis paveras, un aiz tām ar visplatāko smaidu sejā stāv ugunssarkanmatainā Alise.

– Nu, kā sokas maniem mīļākajiem bērniem? Esat noilgojušies pēc savas tantes?

Visiem sapulcējoties viesistabā un mammai sagatavojot gardu tēju ar ingveru un cepumiem, notiek tas, kas notiek katru reizi, kad ierodas tante.

– Kate, laiks atnest manu čemodānu!

Gustavs ar māsiņu zina, ka tūliņ sāksies ciemakukuļu dalīšana. Visi pasaules bērni zina, ka tā ir viena no vislabākajām lietām! Vismaz Kate

nepazīst nevienu bērnu, kuram nepatīktu saņemt dāvanas.

Tante no čemodāna izvelk brīnišķīgas krelles, kas domātas mammai. Lai arī krelles Maijai ļoti patīk, tik dārgas dāvanas un māsas tērēšanās liek viņai justies neērti. Savukārt Kārlis saņem vara aproci.

– Vara darinājumi ir Kipras salas lepnums. To izgatavošana Kiprā tiek attīstīta vairāk nekā trīs tūkstošus gadu, – pasniedzot rotu, stāsta tante.

Bērni zina, ka tagad pienākusi viņu kārtā. Kā vienmēr, vispirms viņu rokās nonāk tradicionālie Kipras saldumi – katram pa divām kastītēm. Saldāki par pašu cukuru. Gustavam tas ļoti patīk.

– Ziniet, nevarēju nopirkt lielas rotaļlietas, jo čemodānā tām nebūtu vietas, tāpēc ņemiet un nopērciet, ko paši izdomāsi, – sniedzot bērniem aploksnes, teic Alise.

Kate steidzīgi ieskatās aploksnē, un viņas acis iemirdzas:

– Divsimt eiro! Par to varēšu izpirkt visu veikalu! Paldies, tante!

Lai arī Gustavs neaptver, cik naudas ir viņa aploksnē, kopā ar māsu viņš no visa spēka apskauj uz dīvēna sēdošo tanti. Arī tētis smaida. Vienīgi mammu tādas dāvanas nepriecē. Pirms Alises ierašanās Maija pa telefonu bija lūgusi viņu netērēties. Katru reizi pēc tāda apciemojuma bērni atkal aizmirst noteikumus, kā atbildīgi apieties ar naudu, kurus tik rūpīgi cenšas ieviest Maija un Kārlis. Taču viss velti – tantei noteikumi nerūp, viņai šķiet, ka laimīgs bērns ir vienmēr apmierināts bērns.

Bērni aizskrien uz istabu sapņot un fantazēt, ko pirks par saņemto naudu, bet Maija ierunājas:

– Paldies, māšuk, bet tu kā vienmēr tērējies un neievēro mūsu norunas.

– Tās ir tavas norunas, māsiņ, ne manas, – atbild Alise.

Kārlis pēta jauno aproci un nesaka neko, jo zina, ka Alisi neizmainīs. Maiju – ne tik. Katru reizi viss notiek tieši tāpat. Līdzīgi notiek arī ar Kārļa vecākiem – Kates un Gustava vecvecākiem, kuri, neievērojot Cīruļu ģimenes noteikumus, apber bērnus ar konfektēm un daudzām dāvanām. Ja Gustavs prastu skaitīt, saprastu, ka tagad viņa krājīkās ir vairāk nekā 800 eiro, kurus saņēmis no tantes un vecvecākiem vairākās dzimšanas dienās. Reiz sadusmojusies, Maija pat paziņoja – ja noteikumi netiks ievēroti, tante un vecvecāki mājās netiks ielaisti. Varbūt konfektes uz Cīruļu mājām tagad atnes mazāk, bet būtībā nekas cits nav mainījies.

Redzot sanervozējušos māsu, Alise sāk rīkoties.

– Labi jau labi, izdomāju, kā varu situāciju labot, –

kopā ar bērniem izveidosim tēriņu instrukciju.

Tante paaicina mazos Cīruļu ģimenes pārstāvjus un sāk radošo procesu. Katei spēle ļoti patīk, un viņa ātri saprot tās noteikumus, kas ir pavisam vienkārši, – sastādīt plānu, kā tiks izmantoti no tantes saņemtie 200 eiro.

Pēc kārtīgas stundas lapu klāj garš saraksts, kurā redzams, kā naudu izlietos Kate.

Gustavs plānu nesastāda, bet teic, ka darīs tāpat kā māsa un vēl nopirks divus traktorus. Un jaunu mašīnu tētim. Maijai ļoti patīk Alises negaidītā „Tēriņu instrukcijas” ideja. Viņa par to pastāsta arī vecvecākiem, draudzenēm un pat pati liek lietā – ejot uz bērnu dzimšanas dienām un dāvanā nesot atklātnīti ar banknoti, klāt vienmēr pieliek izsmeļošu instrukciju, kā saprātīgi izlietot saņemto naudu.

Swedbank Finanšu institūts:
dāvināt bērniem naudu nav
slikti, bet visbiežāk viņiem būs
vajadzīga palīdzība, lai pareizi
sadalītu lielāku saņemtās
naudas summu.

Skaidrojiet dāvinātās naudas vērtību

Aploksni vai atklātnīti ar naudu saņēmušajam bērnam var rasties iespaids, ka attiecīgo banknoti var iegādāties veikalā. Tāpēc vajadzētu bērnam paskaidrot, ka tantei vai vecmāmiņai, kura dāvinājusi naudu, vispirms to vajadzēja nopelnīt un sakrāt, un pēc tam viņa izlēma to uzdāvināt, ļaujot bērnam izlemt, kā to vislabāk izlietot.

Runājiet par lielākiem, ilgtermiņa mērķiem

Lai arī bērns dāvināto naudu varētu izmantot acumirkļa vēlmēm, viņam var paskaidrot, ka dāvinātājs vienmēr ļoti priecāsies un arī bērnam būs lielāks ieguvums, ja naudu vai daļu tās izmantos lielākam mērķim, nevis gardumiem vai vairākām mazām rotaļlietām. Tāpēc dāvanā saņemta lielāka naudas summa var kļūt par lielisku iemeslu, lai ar bērnu vienotos par lielāku pirkumu, kuram viņš apņemtos sakrāt noteiktā laikā.

Māciet izveidot budžeta plānu

Lielāka dāvanā saņemta naudas summa var kļūt par lielisku iemeslu, lai izveidotu plānu, kā bērns domā naudu sadalīt. Saņemot lielāku banknoti, bērniem šķiet, ka tagad par to varēs nopirkt „visu” vai ka visu naudu izmantos, lai nopirktu savu mīļāko lietu. Tāpēc vajadzētu ar bērnu pārrunāt, ko viņš gribētu un ko viņam patiešām vajag, sastādīt pirkumu sarakstu ar cenām un izlemt, kā un kad izlietos saņemto naudu.

Stāsta un grāmatas autori

Simons Urbons

Iepazīstieties ar Simonu. Viņš ir komunikācijas speciālists, dzejnieks un „Swedbank” Finanšu laboratorijas izglītības partneris Lietuvā. Kopā ar Cīruļiem viņš izdzīvoja visus viņu ģimenes stāstus. Rakstīdams rotaļīgus un pamācošus stāstus, talkā viņš ņēma ne tikai savu fantāziju, bet arī pieredzi, kas gūta, apmācot bērnus finanšu jautājumos. Simons ir

brīnišķīgs trīs bērnu tētis, kurš mājās var smelties visradošākos finanšu jautājumus un ieskatus. Tā nu viņš kopā ar atvasēm meklē atbildes un vēlas palīdzēt tās atrast arī citiem vecākiem.

Swedbank Finanšu institūts – Reinis Jansons un Evija Kropa

Nauda ir svarīga ikvienam cilvēkam, ar to jārikojas katru dienu, tāpēc ir svarīgi prast ar to apieties gudri un pārdomāti. Daudzi domā, ka naudu tērēt ir viegli, pelnīt – grūti, bet plānot – sarežģīti. Swedbank Finanšu institūts zina, kā naudu plānot aizraujoši, un piedāvā apmeklēt Swedbank Finanšu laboratoriju, izspēlējot Mazā Finansista spēli vai noskatoties TV šovu „Naudas pavēlnieks”. Tas ir tikai neliels ieskats Swedbank Finanšu institūta darba ikdienā, bet ļoti laba iespēja uz naudas lietām paraudzīties no cita skatpunkta.

Iespējas, kur vēl varat smelties ieteikumus un zināšanas par ģimenes naudas lietām

Spēle „Mazais finansists”

„Mazais Finansists” ir izglītojoša Swedbank finanšu prātības spēle 1.–3. klašu skolēniem. Tās gaitā skolēni iejūtas pieaugušo lomā un pieņem lēmumus, kas saistīti ar ģimenes budžeta plānošanu un vajadzību apmierināšanu. Tiek izspēlēts trīs mēnešu cikls, kura laikā jāiegādājas pārtikas preces, jāmaksā par mājokli, kā arī jāsaskaras ar dažādiem neparedzētiem izdevumiem, mudinot skolēnus domāt par to, kā veidojas ģimenes budžets un cik liela nozīme ir tā plānošanai.

www.dziveigatavs.lv

„Swedbank” Finanšu laboratorija

Laboratorijas apmeklējums ir interaktīva ārpusskolas finanšu izglītības aktivitāte, kas papildina mācību procesu un sniedz iespēju gan iegūt jaunas zināšanas, gan praktiski nostiprināt jau esošās. Finanšu laboratorijas pamatā ir spēle ar izlaušanās istabas (escape room) elementiem, kurā skolēniem jāatbild uz dažādiem ar finanšu prātību saistītiem jautājumiem, lai atklātu kodu, kas atslēdz seifu. Atminamā koda daļas apslēptas piecās tematiskās bāzes stacijās.

www.dziveigatavs.lv

Facebook grupa „Tērējam gudri”

Tā ir draudzīga un sabiedrībai atvērta grupa, kas apvieno cilvēku kopienu, kurai rūp finanšu pārvaldības tēma un kura tiecas uz stabilu personīgo finansiālo labklājību. Šeit varat uzdot visus interesējošos jautājumus, dalīties padomos un aktīvi diskutēt.

<https://www.facebook.com/groups/terejamgudri/>